

Вісник Агрофорум №15 (38) 2016

ЕЛЕКТРОННИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

*Стратегія розвитку
громад Турківщини*

3

*Яка доля чекає село
в умовах децентралізації?
– Іван Стефанишин*

17

*Протруєння насіння –
важливій захід попередження
втрат врожаю*

19

*Перспективні напрями
використання соломи*

22

<i>Стратегія розвитку громад Турківщини.....</i>	3
<i>На Золочівщині аграріїв вчили правил протипожежної безпеки.....</i>	4
<i>Розпочато фінансування Комплексної програми.....</i>	5
<i>Підвищення енергоефективності та стимулювання використання відновлювальної енергії в агропідприємствах.....</i>	8
<i>Ярмаркування в Старому Самборі.....</i>	9
<i>Розвиток співпраці між Аграрними палатами України та Польщі.....</i>	10
<i>Через брак пропозиції українські огірки знову почали дорожчати.....</i>	11
<i>Земельний пай – не переешкода для отримання субсидії.....</i>	12
<i>Запропоновано зміни в земельне законодавство.....</i>	13
<i>Затверджено механізм відшкодування витрат на ідентифікацію і реєстрацію тварин.....</i>	14
<i>Нова ставка єдиного податку застосовується з місяця подання заяви про зміну госпдіяльності.....</i>	15
<i>Оскаржити рішення контролюючого органу можна лише протягом 10 днів.....</i>	16
<i>Яка доля чекає село в умовах децентралізації? – Іван Стефанишин.....</i>	17
<i>Протруєння насіння – важливий захід попередження втрат врожаю....</i>	19
<i>Перспективні напрями використання соломи.....</i>	22
<i>Полтавщина відкрила сезон солодких свят.....</i>	27
<i>Господарю на замітку.....</i>	30
<i>Моніторинг цін.....</i>	35
<i>Анонс подій в Україні та за кордоном.....</i>	36
<i>Розвиток сільських територій.....</i>	37

Стратегія розвитку громад Турківщини

13 серпня у Турківському районі в рамках проведення круглого столу розглянуто стратегію розвитку Карпатського регіону Львівщини на прикладі місцевого селища Бориня.

Цікава дискусія об'єднала представників влади, громадських діячів, сільськогосподарських виробників та ініціативних мешканців району. Для обміну кращим досвідом участь в обговоренні взяли й представники громад із сусідніх областей.

Учасників заходу привітав й перший заступник голови Львівської облдержадміністрації Ростислав Замлинський та окреслив власне бачення щодо сучасного стану та перспективних напрямів розвитку регіону. Він наголосив на важливості реалізації інфраструктурних проектів, зокрема реконструкції доріг, що у свою чергу, стимулюватиме економічну активність.

Досвідом розвитку сільської громади також поділився селищний голова Нового Селища Хустського району Закарпатської області. У жвавій дискусії учасники заходу обговорили безліч напрямів для економічного розвитку району – від сільськогосподарського виробництва до розвитку зеленого туризму. Дискутували й про роль закладів професійно-технічної освіти, збереження духовних і культурних цінностей громади та охорону навколишнього середовища.

За результатами засідання сформовано робочу групу, яка у подальшому напрацьовуватиме Стратегію розвитку території та перспективні напрямки для майбутніх проектів.

В цей день у смт. Бориня з нагоди святкування дня селища відбулося “Свято Хліба”, учасники якого мали змогу скуштувати автентичні страви національної кухні, насолодитися концертними виступами творчих колективів художньої самодіяльності та прийняти участь у цікавих конкурсах та забавах.

Джерело: Департамент агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації 3

На Золочівщині аграріїв вчили правил протипожежної безпеки

10 серпня, на виробничій базі ПП “Західний Буг” у селі Розворяни Золочівського району відбулось тренування з питань протипожежної безпеки. Учасників тренінгу ознайомили із основними правилами, які дозволяють уникнути займань, алгоритмом дій у разі поширення вогню та вимогами до технічного стану засобів гасіння.

Присутній на навчанні перший заступник голови Львівської облдержадміністрації Ростислав Замлинський наголосив, що пожежна безпека у агропромисловій галузі є надзвичайно важливою задля збереження урожаю.

“Вирощування сільськогосподарської продукції потребує значних матеріальних затрат, проте найменша необережність у поводженні з вогнем може спричинити загибель врожаю та знищити усю працю. Власне, щоб не допустити цього, ми закликаємо суворо дотримуватись протипожежних правил у роботі на полях”, – зазначив Ростислав Замлинський.

Учасникам тренінгу продемонстрували імітацію загоряння поля та методи, які потрібно вжити для недопущення поширення пожежі та її ліквідації.

Опісля у Народному домі села Глиняни на Золочівщині відбулась нарада з питань посіву озимих культур урожаю 2017 року. Зокрема, представники Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН, Львівської філії ДУ “Держгрунтохорона”, Львівського обласного державного центру експертизи сортів рослин надали рекомендації щодо особливостей вирощування озимих культур.

Опісля у Народному домі села Глиняни на Золочівщині відбулась нарада з питань посіву озимих культур урожаю 2017 року. Зокрема, представники Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН, ЛФ ДУ “Держгрунтохорона”, Львівського обласного державного центру експертизи сортів рослин надали рекомендації щодо особливостей вирощування озимих культур.

Джерело: Департамент агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації

Розпочато фінансування Комплексної програми

В Департаменті агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації 05 серпня 2016 року відбулося засідання конкурсної комісії з визначення учасників Комплексної програми, які мають право на одержання фінансової підтримки за трьома напрямками.

Перший напрям – фінансова підтримка шляхом компенсації відсотків за кредитами: надано право 5 підприємствам (за 6 кредитними договорами) на часткову компенсацію відсотків за кредитами залученими у банківських установах та кредитних спілках у національній валюті на загальну суму 389,1 тис. грн.

Другий напрям – фінансова підтримка на зворотній основі у вигляді пільгових кредитів: надано право 4 позичальникам на реалізацію бізнес-планів на суму 650 тис. грн. Зокрема, аграрії отримають пільгові кредити на вирощування малини, придбання обладнання для перепелиної ферми, закупівлю нетелів для фермерського господарства, придбання сільськогосподарської техніки.

Третій напрям – фінансова підтримка заходів із збереження та відтворення родючості ґрунтів: надано дотацію 9 сільськогосподарським підприємствам, які провели заходи збагачення ґрунтів біологічним азотом після використання інокулянтів азотфіксуючих організмів (в розрахунку 160 грн. на 1 гектар) на суму 160,0 тис. грн.

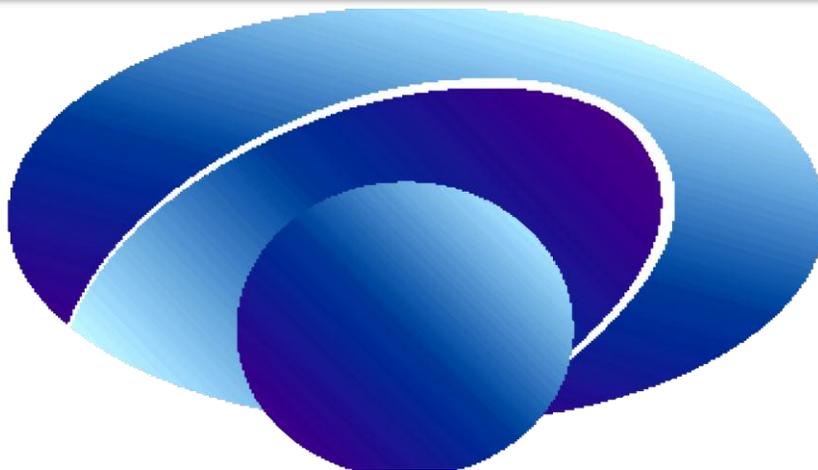
В загальному, конкурсною комісією прийнято позитивне рішення щодо надання фінансової підтримки для 18-ти аграріїв на загальну суму 1199,1 тис. грн.

Нагадаємо, департаментом агропромислового розвитку реалізується Комплексна програма підтримки та розвитку агропромислового виробництва Львівської області на 2016-2020 роки, на яку у 2016 році з обласного бюджету виділено 11 млн. грн.

Детальна інформація на інтернет-сайті Львівської облдержадміністрації: http://loda.gov.ua/agr_prohramy, або за телефонами:

- напрям підтримки 1 : (032) 252 85 90, Ігор Цвігун.
- напрям підтримки 2 : (097) 584 80 75, Зиновій Древняк.
- напрям підтримки 3 : (032) 255 05 72, Ігор Вус.

Джерело: Департамент агропромислового розвитку Львівської облдержадміністрації

РАДАБАНК

www.radabank.com.ua

ПАТ «АБ «РАДАБАНК» – Ваш банк необмежених можливостей!

ПАТ «АБ «РАДАБАНК» проводить політику інформаційної прозорості, відкритості та чесності у стосунках зі своїми клієнтами. Ми високо цінуємо довіру та пишаємося бездоганною фінансовою репутацією.

Історія створення нашого банку бере свій початок з грудня 1993 року, коли Національним Банком України в м. Хмельницький був зареєстрований Міжгалузевий комерційний Земельний банк «Агрос». У 1997 році банк змінив назву на АБ «Радабанк», а головний офіс переїхав у м. Дніпро.

Сьогодні ПАТ «АБ «РАДАБАНК» – це універсальний комерційний банк, який надає повний комплекс фінансових рішень, продуктів і послуг корпоративним клієнтам, підприємцям середнього і малого бізнесу та приватним особам. Банк володіє солідним практичним досвідом, стійким фінансовим становищем, сучасною технологічною базою та висококваліфікованою командою.

ПАТ «АБ «РАДАБАНК» працює на підставі ліцензії НБУ № 166 від 14.11.2011р. Є учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб та членом Незалежної Асоціації банків України.

Регіональна мережа банку представлена у 14-ти відділеннях в найбільших містах України.

Контактна інформація: Регіональна дирекція ПАТ «АБ «РАДАБАНК»,
м. Львів, вул. Ак. Гнатюка, 16, тел. +38(032)232-25-76;
вул. Пасічна, 33, тел. +38(032)232-99-16.

Шановний клієнт!

ПАТ «АБ «РАДАБАНК» висловлює свою повагу та зацікавленість у співробітництві з Вашою компанією.

Успішний досвід співробітництва з компаніями у різних галузях дозволяє РАДАБАНКУ пропонувати повний спектр фінансових та платіжних інструментів для забезпечення розвитку бізнесу. Саме для Вас пропонуємо розглянути комерційну пропозицію в розрізі фінансування.

Вид/Тип кредиту:	відновлювальна кредитна лінія / кредит
Мета	поповнення обігових коштів(закупівля товарів, добрив, насіння, палива, СЗР) покупка техніки, та фінансування інших господарчих витрат підприємства з метою збільшення обсягів бізнесу
Валюта	Гривня
Сума	Від 100 000 до 10 000 000
Строк	12 місяців (з можливістю пролонгації)
Процентна ставка	від 25% річних (в залежності від забезпечення)
Комісії	1% від суми ліміту кредитування
Додаткові комісії	ВІДСУТНІ
Порядок надання	траншами по мірі необхідності
Порядок погашення	для кредитної лінії/кредиту: одноразово в кінці терміну договору або згідно з графіком погашення. Допускається дострокове погашення кредиту БЕЗ штрафних санкцій.
Забезпечення	Бажано застава нерухомості, обладнання. Також можлива застава товарів в обороті, транспорту, техніки, майнових прав на депозит. Необхідним є порука власників підприємства
Обов'язкові умови	для кредитної лінії / кредиту: здійснення господарської діяльності через поточні рахунки ПАТ «АБ «РАДАБАНК»

Звертаємо увагу, що вказані вище умови підлягають обов'язковому ухваленню і можуть бути змінені за результатами аналізу пакету документів Вашої компанії. Повні умови фінансування будуть відображені в кредитних договорах.

Найвигідніший **Тарифний план «АГРО ПАРТНЕР»** спеціально для клієнтів Агросектору:

Відкриття рахунку – **1 грн.**

Підключення до клієнт-банку – **1 грн.**

У вартість пакету входить **безкоштовно 20 платежів** по клієнт-банку (все що понад тарифікується за стандартними тарифами)

Плата на поточний залишок по рахунку – **7%**.

Сподіваємось на подальше співробітництво та маємо надію стати для Вашої компанії БАНКОМ-ПАРТНЕРОМ. Зі свого боку виражаємо готовність більш детально обговорити з Вами подробиці нашого майбутнього співробітництва.

Чекаємо Вас за адресою: м.Львів вул. Ак. Гнатюка,16,тел. +38(032)232-25-76; вул. Пасічна,33, тел. +38(032)232-99-16.

www.radabank.com.ua

Ліцензія НБУ № 166 від 14.11.2011р. ПАТ «АБ «РАДАБАНК» є учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб та членом Незалежної Асоціації банків України.

Підвищення енергоефективності та стимулювання використання відновлювальної енергії в агропідприємствах

5 серпня 2016 року в с. Луки, Самбірського району на базі ФГ «Кільгана І. С.» відбувся тренінг на тему «Підвищення енергоефективності та стимулювання використання відновлювальної енергії в агропідприємствах».

Тренінг проводили представники проекту UNIDO, участь в тренінгу взяли: голова ФГ «Кільгана І. С.», перший заступник голови Самбірської райдержадміністрації Роман Біндас, заступник голови Самбірської районної ради Андрій Бобак, начальник управління агропромислового розвитку райдержадміністрації Микола Аннич та інші.

У зв'язку з тим, що продуктом переробки сої є олія, яка може стати ресурсом для виробництва біопалива здійснено виїзд в с. Велика Білина на поля ФГ «Кільгана І. С.». На полях фермерського господарства посів сої проводився насінням закупленим в ТОВ «Поділляагрозахист», а підживлення проводилось органо-мінеральним добривом «ДоброДІЙ».

Учасниками тренінгу відзначено, що завдяки правильно підібраним компонентам та їх пропорцій яскраво виражена синергічна дія ОМД «ДоброДІЙ» на посівах сої в даному господарстві.

Після огляду посівів сої учасники тренінгу відвідали завод по виробництву біодизелю в с. Луки, де Сергій Щербак (національний експерт з інформування та освітніх програм проекту UNIDO) розповів, що сучасна енергетична політика розвинутих країн світу базується на розумінні вичерпності традиційних паливно-енергетичних ресурсів, необхідності збереження навколишнього середовища та запобігання глобальним змінам клімату. Саме тому у світі така велика увага приділяється питанням енергозбереження, енергоефективності та поширенню використання відновлюваних джерел енергії.

Перший заступник голови Самбірської РДА Роман Біндас доповнив сказане тим, пріоритетами нашої держави є сталий розвиток сільського господарства та забезпечення енергетичної безпеки з метою підвищення конкурентноспроможності власної продукції на світових ринках.

Фермер Іван Кільган зауважив, що є певні недоліки в оподаткуванні виробництва біодизельного палива, де дана продукція являється підакцизним товаром. Даний факт робить її не конкурентноздатною. Тому для сприяння виробництва біопалива необхідно ввести норму, яка практикується в розвинених державах тобто законодавчо передбачити обов'язковий вміст біопалива в пальному.

Джерело: Управління агропромислового розвитку Самбірської райдержадміністрації

Ярмаркування в Старому Самборі

12 серпня у місті Старий Самбір відбувся “мандрівний” ярмарок “Добрі традиції Галичини” на якому покупці мали змогу придбати якісну та безпечну продукцію фермерських господарств району.

Продукцію власного виробництва, зокрема хліб, продукти бджільництва, картоплю, пшеницю, овес та ін. види на ярмарку представили ФГ “Поляна”, ФГ “Креміль”, ФГ “СБС”, ФГ “Дутко”, Приватна Агрофірма “Купала”, Товариство бджолярів Старосамбірщини” та інші.

Джерело: Львівська аграрна палата

Розвиток співпраці між Аграрними палатами України та Польщі

14 серпня голова управи Львівської аграрної палати Ігор Вуйцик відвідав з робочим візитом Люблінське воєводство Польщі та прийняв участь у святах у гмінах Лукова та Янів-Любельський. В межах візиту відбулися зустрічі Ігора Вуйцика з директором бюро Крайової Ради Ізби Рольнічої Катаржиною Сшепаньяк, директором бюро Люблінської Ізби Рольнічої Вальдемаром Банахом і Президентом Луковської групи виробників тютюну Йозефом Гржибом.

Ігор Вуйцик також відвідав фермерське господарство рослинного напрямку спеціалізації, господар якого детально розповів про переваги і позитивні риси членства в групах виробників.

Джерело: Львівська аграрна палата

Через брак пропозиції українські огірки знову почали дорожчати

Ціни на огірки в Україні на початку цього тижня знову почали рости. За даними Інформаційно-аналітичного центру «Шувар», на майданчику для торгівлі з автомобілів на ОРСП «Шувар» у Львові сьогодні огірок-зеленець гуртом пропонують за ціною 9-10 грн/кг. Ціни на корнішони сягнули 15-17 грн/кг. Це рекордний показник для серпня щонайменше за останні 6 років. Востаннє ціновий рекорд було встановлено у серпні 2015 року, коли ціни піднялись до рівня 5-6 грн/кг.

Слід зазначити, що зростання ціни сьогодні відбувається не тільки у Львові. Позитивний тренд зафіксовано майже на всій території України. «Подорожчання огірків у середині або другій половині серпня відбувається майже щорічно і це пов'язано із так званим періодом міжсезоння. Мається на увазі те, що фермери вже закінчили збирати врожай огірків першої сівозміни, а огірки другої сівозміни ще не дозріли, втім попит саме у цей період дуже високий як серед переробників, так і серед населення, – коментує ситуацію Тетяна Гетьман, експерт плодоовочевого ринку Східної Європи. – Але особливістю цього року є загальне скорочення виробництва огірків в Україні з одної сторони через зменшення посівної площі, а з іншої – через погану врожайність. Саме тому, у розпал заготівельного сезону ціни на огірки в Україні встановлюють рекорд».

Нагадаємо, протягом останніх шести років на ОРСП «Шувар» середнє збільшення ціни на огірки в період з середини серпня до кінця місяця становило близько 15-25%.

Джерело: www.shuvar.com

Земельний пай – не перешкода для отримання субсидії

При розрахунку розміру субсидії враховується дохід, який приносить це майно. Якщо пай не здається в оренду, то дохід відсутній. Однак, це не означає, що родина позбавляється можливості скористатися безповоротною державною допомогою у сплаті комунальних послуг. Про це на своїй сторінці у Фейсбучі написав прем'єр-міністр України Володимир Гройсман.

«У суспільстві ширяться чутки про те, що якщо у будь-кого з членів родини у власності є земельний пай, то така сім'я не може претендувати на субсидію. Відповідально заявляю – це неправдива інформація», – наголосив Прем'єр.

Наприклад, за словами Володимира Гройсмана, людина отримує пенсію у розмірі 1 400 грн. При цьому володіє земельним паєм, який умовно приносить їй дохід 2 000 грн на рік. Таким чином дохід цієї людини за рік становить 18 800 гривень. При розрахунку субсидії для такої людини береться її середньомісячний дохід – тобто 1 566 грн. (18 800/12 місяців). Він ділиться на прожитковий мінімум – 1 399 грн., ділиться на 2 (базовий коефіцієнт) і множиться на 15% (згідно з формули розрахунку субсидії).

«Це означає, що оформивши субсидію, комунальні витрати цієї людини становитимуть лише 8,4% від сукупного доходу. Тобто, 131 грн. на місяць людина сплачуватиме за комуналку самостійно, решту – заплатить держава. Не вірте пліткам – звертайтеся до органів соціального захисту. Там фахово розкажуть про розмір вашої субсидії», – зауважив Прем'єр-міністр.

Єдина ціна на газ, з одного боку, підтримка через субсидії усіх, хто цього потребує і стимулювання енергоефективності – це шлях до успіху нашої держави», – резюмував В. Гройсман.

Джерело: www.kmi.gov.ua

З 1 серпня всі публічні закупівлі перейшли в ProZorro

Об'єм ринку держзакупівель в Україні становить близько 250 млрд грн на рік, а це – величезні можливості для розвитку бізнесу. Про це повідомив заступник Міністра економічного розвитку і торгівлі України Максим Нефьодов.

Він нагадав, що в рамках підготовки до переходу була реалізована масштабна програма з навчання держслужбовців і представників бізнесу. Вона включала в себе більше 100 навчальних семінарів по всій Україні, перший масовий державний он-лайн курс на платформі Prometheus, спеціальний ресурс для замовників <http://infobox.prozorro.org>, а також дві програми з навчання тренерів (Training for Trainers, ToT) в регіонах.

Джерело: www.vobu.ua

Запропоновано зміни в земельне законодавство

08 серпня 2016 року на офіційній Інтернет-сторінці Міністерства аграрної політики та продовольства України оприлюднено Проект Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення”

В пояснювальній записці зазначено, що законопроект направлений на вдосконалення правового регулювання земельних відносин в частині запровадження повноцінного обігу і використання у якості застави права користування земельними ділянками, що дасть можливість з метою використання цього права у якості ресурсу для збільшення кредитних можливостей сільськогосподарського сектору економіки.

Для досягнення зазначеної мети проектом Закону пропонується:

- надати право орендарям відчужувати право оренди та встановити порядок відчуження, визначити умови відчуження права оренди та емфітевзису (суперфіцію) земель державної або комунальної власності;
- встановлення правила, за яким у разі проведення земельних торгів з набуття права емфітевзису предметом торгу є вартість такого права.
- визначити, що у разі проведення земельних торгів з набуття права користування предметом торгу є вартість такого права;
- встановити порядок організації земельних торгів з продажу права користування земельними ділянками та плати виконавцю цих торгів;
- встановити зрозумілий порядок звернення стягнення на право оренди та його відчуження банківськими установами;
- визначити граничний термін права емфітевзису (суперфіцію) щодо земель приватної власності у 50 років.

У разі прийняття запропонованого регуляторного акта позитивно вплине на сільськогосподарську галузь економіки України, оскільки буде створено додаткові можливості для сільськогосподарських товаровиробників для доступу до кредитних ресурсів. Це дозволить, передусім малим і середнім підприємствам, використати у якості предмета застави право користування земельними ділянками (оренди, емфітевзису, суперфіцію), що, в свою чергу сприятиме збереженню і розвитку сільських територій

Джерело: www.minagro.gov.ua

Затверджено механізм відшкодування витрат на ідентифікацію і реєстрацію тварин

Кабінет Міністрів України затвердив Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті на відшкодування витрат на оплату послуг з ідентифікації та реєстрації тварин фізичним особам – власникам цих тварин. Відповідну постанову Уряд прийняв на своєму засіданні 8 серпня 2016 р., пише прес-служба Держпродспоживслужби.

Затвердження Порядку дасть змогу забезпечити виплати власникам тварин коштів, які відшкодуватимуть їм витрати на оплату послуг з ідентифікації і реєстрації тварин.

«Разом з цим прийняття документу мотивуватиме власників – фізичних осіб на проведення ідентифікації та реєстрації тварин, які їм належать, що, в свою чергу, сприятиме своєчасному виконанню Закону України «Про ідентифікацію та реєстрацію тварин» у частині обов'язкової ідентифікації та реєстрації всіх тварин на території країни у встановлені нормативно-правовими актами строки та є важливою складовою епізоотичної безпеки держави, забезпечення населення країни безпечними для здоров'я харчовими продуктами тваринного походження, а також забезпечення конкурентоспроможності тваринницької продукції на європейських та світових ринках», – сказано у повідомленні.

Відповідно до Порядку головним розпорядником бюджетних коштів і відповідальним виконавцем бюджетної програми є Мінагропрод, який здійснює управління бюджетними коштами у межах установлених йому бюджетних повноважень. Розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня є структурні підрозділи агропромислового розвитку облдержадміністрацій.

“Відшкодування витрат з ідентифікації здійснюватиметься за оплачені у період із грудня попереднього року до грудня поточного року послуги з ідентифікації та реєстрації тварин на підставі поданих документів у розмірі вартості послуги з ідентифікації та реєстрації тварин, яка щорічно визначається відповідно до законодавства», – йдеться у повідомленні”.

Для отримання відшкодування витрат з ідентифікації фізичні особи – власники тварин повинні подати до 1 грудня за місцезнаходженням господарства структурним підрозділам районних держадміністрацій, які забезпечують виконання функцій з питань агропромислового розвитку, копії:

- ідентифікаційного документа тварини (паспорт великої рогатої худоби, реєстраційне свідоцтво свиней (для негосподарюючих суб'єктів), реєстраційне свідоцтво овець/кіз, паспорт коня, паспорт віслюка/мула/лошака), а в разі утримання 10 і більше голів тварин одного виду – додатково подається виданий в установленому порядку витяг з Єдиного державного реєстру тварин;

- паспорта фізичної особи – власника тварин;
- довідки або договору про відкриття рахунка в банку;

- документа, що засвідчує реєстрацію у Державному реєстрі фізичних осіб – платників податків (крім фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті).

Джерело: www.kurkul.com

Нова ставка єдиного податку застосовується з місяця подання заяви про зміну господарськості

З якого звітного (податкового) періоду єдинник I або II групи повинен сплачувати єдиний податок за новою ставкою у разі зміни місця провадження та/або виду господарськості?, – роз'яснює Державна фіскальна служба України.

Податківці в ЗІР (категорія 107.05) нагадують, що фіксовані ставки єдиного податку встановлюються сільськими, селищними та міськими радами для фізичних осіб-підприємців, які здійснюють господарську діяльність, залежно від виду господарськості, з розрахунку на календарний місяць:

- для I групи платників єдиного податку – у межах до **10 %** розміру мінімальної заробітної плати;
- для II групи платників єдиного податку – у межах до **20 %** розміру мінімальної заробітної плати.

У разі здійснення єдинниками I і II груп кількох видів господарськості застосовується максимальний розмір ставки єдиного податку, встановлений для таких видів господарськості. Максимальний розмір ставки єдиного податку застосовується і в разі здійснення такими єдинниками господарськості на територіях більш як однієї сільської, селищної, міської ради або ради об'єднаних територіальних громад.

При зміні податкової адреси госпсуб'єкта, місця провадження господарськості, видів господарськості заява про внесення змін до реєстру платників єдиного податку подається єдинником I і II груп *не пізніше 20 числа місяця, наступного за місяцем, у якому відбулися такі зміни.*

У разі зміни місця провадження господарської діяльності, обраних фізособою – підприємцем I і II груп видів господарськості зміни до реєстру платників єдиного податку вносяться в день подання платником відповідної заяви (п.299.8 ПКУ). Нарахування авансових внесків для платників єдиного податку I і II груп здійснюється контролюючими органами на підставі заяви такого платника єдиного податку щодо розміру обраної ставки єдиного податку.

На підставі зазначених вище норм ПКУ податківці у своєму роз'ясненні зробили такий висновок: нова ставка єдиного податку застосовується починаючи з місяця, у якому подано заяву про відповідні зміни.

Джерело: “Дебет-Кредит”

Оскаржити рішення контролюючого органу можна лише протягом 10 днів

Головне управління Державної фіскальної служби у Рівненській області нагадує, що пп. 54.3.3. Податкового Кодексу України (ПКУ) визначено, що згідно з податковим та іншим законодавством особою, відповідальною за нарахування сум податкових зобов'язань з окремого податку або збору, застосування штрафних (фінансових) санкцій та пені, у тому числі за порушення у сфері зовнішньоекономічної діяльності, є контролюючий орган.

Коли платник податків вважає, що контролюючий орган неправильно визначив суму грошового зобов'язання або прийняв будь-яке інше рішення, що суперечить законодавству або виходить за межі повноважень контролюючого органу, встановлених ПКУ або іншими законами України, він має право звернутися до контролюючого органу вищого рівня із скаргою про перегляд цього рішення (п.56.2 ПКУ).

Скарга подається до контролюючого органу вищого рівня у письмовій формі (за потреби – з належним чином засвідченими копіями документів, розрахунками та доказами, які платник податків вважає за потрібне надати з урахуванням вимог п. 44. ПКУ) *протягом 10 календарних днів, що настають за днем отримання платником податків податкового повідомлення-рішення або іншого рішення контролюючого органу, що оскаржується* (п.56.3 ПКУ).

Оскільки згідно з пп. 14.1.39 ПКУ сума коштів, яку платник податків повинен сплатити до відповідного бюджету як санкції за порушення законодавства у сфері зовнішньоекономічної діяльності, – є грошовим зобов'язанням, то якщо платник податків вважає, що контролюючий орган неправильно визначив суму такого грошового зобов'язання, він має право звернутися до контролюючого органу вищого рівня із скаргою про перегляд податкового повідомлення-рішення протягом 10 календарних днів, що настають за днем отримання платником податків такого рішення.

Джерело: “Дебет-Кредит”

Яка доля чекає село в умовах децентралізації?

Іван Стефанишин, експерт аграрного ринку

Аналізуючи трансформацію політики ЄС щодо села, слід відзначити, що вона поступово з політики підтримки сільськогосподарського виробництва перейшла до дій по розвитку багатофункціонального сільського господарства і сільських територій, створення несільськогосподарських місць праці в селі і охорони навколишнього середовища. Це прийшло від розуміння того, що лише таким чином, в умовах інтенсифікації сільськогосподарського виробництва і вивільнення значної кількості робочої сили, можна забезпечити врівноважений розвиток. В даному випадку закладений глибокий соціальний зміст. Це шлях до багатофункціональності села. Якщо для розвинутих країн це обмеження надмірної концентрації сільського господарства і повернення міських жителів на сільські території, що стимулює розвиток інфраструктури, то для бідних країн це можливість додаткових заробітків, зменшення відтоку населення та підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва за сучасними технологіями.

Тому, очевидно, треба розділити поняття сільськогосподарського виробництва, як підприємницької діяльності та регіонального розвитку сільських територій. В Україні державна, та в більшості випадках регіональна, підтримка АПК здійснюється для програм розвитку виробництва та утримання бюрократичного апарату. Це сприяло створенню та підгодівлі такої диспропорційної структури сільськогосподарського виробництва, яку важко знайти в світі. Єдине, що напрошується для порівняння це ситуація в Аргентині, в кінці 80 на початку 90 років. Так званий “Аргентинський синдром”, який для аграрної країни закінчився голодом.

Тенденція до скорочення зайнятості на селі характерна для переважної більшості країн світу. Впровадження нових сучасних технологій, новітні підходи в системі управління і багато інших запроваджень ведуть до вивільнення робочої сили. Не є виключенням і Україна, де ці процеси йдуть набагато швидше через деформовану структуру виробництва. Але, якщо в Європі, де на першому плані є людські цінності, цю надзвичайно важливу проблему розглядають, в першу чергу, як соціальну і основним напрямком розвитку вважають підвищення конкурентоздатності сільського господарства, благоустрій сільських територій та підвищення рівня життя селян, розвиток та підтримка альтернативних видів діяльності на сільських територіях, охорона навколишнього середовища, то в нас це все знаходить місце в стратегіях розвитку, які з’являються з приходом нового Міністра.

А вони змінюються, як в калейдоскопі. Крім того, що все це залишається на папері, тратяться колосальні кошти на іноземних та вітчизняних експертів. Цей популізм триває роками.

За роки незалежності чисельність сільських жителів скоротилася на 2,9 млн. осіб, а з карти України зникло 600 сіл. Більше третини селян є не зайнятими в економіці, як наймані особи, не мають власної справи, не виробляють товарної продукції в особистих селянських господарствах. Тобто, скрита форма безробіття, без соціального пакету. За різними оцінками на сьогодні є від 6 до 8 мільйонів заробітчан, які дають Україні 6,45% ВВП (29 місце в світі). За перше півріччя 2016 року заробітчани дали Україні в 4,7 разів коштів більше ніж всі іноземні інвестори. На постійному проживанні за кордоном перебуває 2 мільйони українців, 1,5 мільйони працюють легально.

Узагальнення результатів обстежень економічної активності сільського населення, в попередній і теперішній час, показує про досить обмежені можливості, щодо забезпечення населення додатковою, не пов'язаною з сільськогосподарським виробництвом роботою, хоча в сільській місцевості серед зайнятого економічною діяльністю населення частка осіб, які мали додаткову роботу, в разі перевищує аналогічний показник у місті. Але це джерело – самозайнятість в особистих селянських господарствах (97%). Очевидно і статистика повинна реформуватись, оскільки ці та інші показники не витримують ніякої критики. Так, наприклад, середня заробітна плата в сільському, лісовому, водному господарстві у Львівській області складає 4450 грн. Це становить 90,5 % середньомісячної заробітної плати в економіці області. Ніби непогано, але це заробітна плата 10 тисяч штатних працівників, що складає 1,2% від кількості працездатних.

Загальна стратегія державної політики повинна здійснюватись через активізацію платоспроможного попиту (реформування політики доходів та оподаткування). Бідність – один з головних чинників, стримує розширення ємності споживчого ринку, сфери прикладання праці. Іншим напрямком має бути вплив економічних важелів на активізацію ресурсного потенціалу суб'єктів сільської економіки (інвестиційна, податкова, кредитна політика).

Яка наша основна проблема? Її добре сформулював заступник директора ННЦ “Інститут аграрної економіки” Віталій Саблук. Громади заможні тоді, коли всі частини доданої вартості залишають собі: доходи від праці, від використання, або оренди землі, прибутки, податки та збори, по можливості доходи на капітал. Один фермер в Польщі створює 4 робочі місця, в Німеччині – 6, в Норвегії – 9.

Сьогодні, при існуючій структурі виробництва, на більшості територій залишаються доходи від оренди землі, невеликі від оплати праці. Прибутки виходять за межі. Громади бідніють. Ніякого ефекту не буде, якщо брати однакові податки з сільського аграрія і бізнесмена, коли в першого доходи формуються доходом на працю та свою землю, а в другого – лише прибутком. Можливо це є шляхом до дієвої реформи сільського господарства і сільських територій?

Протруєння насіння – важливий захід попередження втрат врожаю

Михайло Бойчук, державний фітосанітарний інспектор відділу прогнозування, фітосанітарної діагностики та аналізу ризиків Управління фітосанітарної безпеки ГУ Держпродспоживслужби у Львівській області

Зернове господарство України – стратегічна і найефективніша галузь сільського господарства. Основним елементом високого врожаю є генетичний потенціал, закладений у здоровому насіннєвому матеріалі. Через насіння передається багато небезпечних хвороб. При цьому зерно за хімічним складом є повноцінним живильним середовищем для розвитку багатьох мікроорганізмів, в тому числі і грибкових інфекцій. Патогенний комплекс зерна включає десятки видів грибів та бактерій, серед яких значну частку займають збудники гельмінтоспориозної і фузаріозної кореневих гнилей, альтернаріозу, твердої і летучої сажок, снігової плісняви, плямистостей. Використання для сівби непротруєного насіння веде до значного зниження врожаю культури. У більшості випадків обробки фунгіцидами не впливають на інфекцію бактеріальної природи та пригнічують розвиток не всіх видів грибних хвороб. Отож, важливим елементом захисту насіннєвого матеріалу є ретельний підбір протруйника для максимального захисту не лише насінини, але й ґрунту навколо неї. Такий захід дає змогу забезпечити захист культури від інфекційних хвороб на ранніх стадіях росту і розвитку рослин.

Основною вимогою до протруювання є забезпечення високої якості самого процесу для реалізації потенціалу ефективності препарату. Для цього невеликі кількості протруйника мають бути рівномірно нанесені на насіння. Тому для якісного протруювання потрібно використовувати ретельно очищене насіння. Дрібні частки мають дуже велику відносну поверхню і тому зв'язують протруйник значно краще, ніж сам посівний матеріал. Що більше пилу і зернової домішки у посівному матеріалі, то більше протруйник зв'язується з цими частками, внаслідок чого гірше покриває насіння. На якість процесу протруювання істотно впливає маса 1000 насінин. Що вища маса 1000 насінин, то меншу їх кількість слід обробляти певною кількістю протруйника, що також підвищує якість процесу протруєння. Низька маса не тільки погіршує якість протруювання, а й знижує швидкість потоку протруєного насіння, що в багатьох випадках може погіршити рівномірність висіву. Отже, чим краще відсортовано посівний матеріал, тим вищою буде об'ємна маса і рівномірніше та краще насіння піддаватиметься протруєнню.

Зменшувати норму витрати препарату недопустимо: зниження дози препарату на 10–15% призводить до значного зниження ефективності протруйника, а ефективність контролю окремих патогенів втрачається повністю. Натомість, збільшення норми використання протруйника, знижує схожість насіння внаслідок утворення аномальних проростків, які не здатні до подальшого розвитку, або їх повної загибелі, що особливо небезпечно для партій насіння з високим ступенем травмування. Тому потрібно чітко дотримуватись рекомендованих норм витрати пестицидів на одиницю маси насіння.

Під час вибору протруйника насіння основними вимогами повинні бути: висока ефективність контролю комплексу збудників хвороб і технологічність. Якість протруювання залежить від початкового стану посівного матеріалу, правильно обраного препарату для обробки насіння, обов'язкового дотримання регламентів його застосування.

Протруйники за характером дії на патоген поділяють на контактні та системні. Перші не проникають усередину насіння, а діють на збудника хвороби під час безпосереднього контакту з ним. До цієї групи належать препарати на основі таких діючих речовин: тирам, флудіоксоніл. Системні – проникають у тканини та судинну систему насіння і рухаються нею. Препарати системної або контактної-системної дії забезпечують захист як від внутрішньої, так і поверхневої інфекцій, а протягом періоду від появи сходів до фази кущення – проти внутрішньої та аерогенної інфекцій. Для протруювання використовують препарати різних хімічних груп. Препарати на основі однієї діючої речовини мають незначний спектр дії, тому частіше застосовують комбіновані препарати.

Слід враховувати також спектр дії і біологічну ефективність сучасних препаратів для протруювання насіння. Більшість збудників містяться на поверхні насіння (спори твердої сажки), або міцелій заселяє зовнішню оболонку (види *Fusarium*, *Helminthosporium*). У цьому разі для знезараження насіння

доцільно застосовувати контактні препарати на основі тираму або флудіоксонілу. У випадку, якщо міцелій грибів проникає у насінину, препарати контактної дії будуть недостатньо ефективними.

Для контролю сажкових грибів ефективними є препарати на основі карбоксину і тираму, хоча розвиток фузаріозних корневих гнилей вони контролюють гірше. Препарати на основі триазолів: диніконазол-М, дифеноконазол, тебуконазол, тріадименол, тритіконазол, ципроконазол, флутріафол, імазаліл, ефективні проти збудників твердої та летучої сажок, а також знижують ступінь інфікування та розвитку збудника борошнистої роси, особливо на ранніх стадіях розвитку рослин. Препарати на основі бензімідазолів (беноміл, карбендазим і тіабендазол) ефективні проти патогена снігової плісняви, проте менш ефективні проти сажкової інфекції. Завдяки тривалому періоду захисної дії, препарати із класів бензімідазолів, триазолів і ціанопіролів (флудіоксоніл) високоефективні проти збудників фузаріозної і гельмінтоспоріозної етіології.

При виборі протруйника необхідно враховувати погодно-кліматичні умови регіону. Препарати триазольної групи (диніконазол-М, тебуконазол, тритіконазол) за умов недостатнього зволоження та високих температур під час сівби і проростання насіння можуть затримувати появу сходів. Тому насіння, протруєне такими препаратами слід висівати на оптимальну глибину, або на 1–2 см менше оптимальної. За таких же умов використання препаратів на основі карбоксину і тираму буде більш ефективним.

Основним показником ефективності протруювання, безумовно, є обсяг збереженого урожаю. Тому для досягнення максимального ефекту при протруюванні насіння та отримання високих урожаїв, необхідно чітко дотримуватись технологій вирощування культури та проведення комплексу заходів захисту рослин протягом вегетаційного періоду.

Перспективні напрями використання соломи

Оксана Качмар, кандидат с.-г. наук, завідувач відділу землеробства і відтворення родючості ґрунтів, Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН

Анатолій Демчишин, Директор Львівської філії ДУ «Інститут охорони ґрунтів України»

Ось і настала прекрасна пора – пора жнив, коли кожен господар радіє отриманому врожаю, що став наслідком тривалої кропіткої праці. Проте не завжди і не всім вона приносить радість. Горить солома на величезних полях на десятках і, навіть, сотнях гектарів та невеликих ділянках розмірами 10-20 соток проте масово горить. Солома, стерня і всі рослинні рештки – це високомолекулярні органічні сполуки вуглецю, які утворилися в процесі фотосинтезу і є акумулятором Сонячної енергії, яка як Божий дар, дарована людству, без неї не було б нічого живого на Землі (Сонце – джерело енергії, гумус – акумулятор цієї енергії), а їх спалювання це вивільнення енергії, яка у вигляді язиків полум'я і густого диму, що наче прояв чорної людської невдячності піднімається в небо і втікає в космос.

Отже, хто спалює солому, той чинить пекло на землі, пекло для всього живого і для людства.

Спалювання соломи приводить до страшних негативних наслідків:

- безповоротно втрачаються раніше використані поживні елементи, які могли б брати участь в живленні рослин і формуванні урожаю (при спалюванні 4,0–5,0 т соломи з стернею на одному гектарі згорають напіврозкладені органічні рештки, перетворюючись на попіл, і безповоротно втрачається 20–25 кг азоту і 1500–1700 кг вуглецю);

- від високої температури походить розкладання найважливішої органічної речовини – гумусу, що знижує рівень ґрунтової родючості і веде до недобору урожаю основної продукції (при температурі вище 100°C спалюється гумус, особливо коли солома лежить у валках або копицях. Втрати гумусу при спалюванні 2 т/га стерні та соломи у безвітряну погоду в зоні Лісостепу на ґрунті, що містить 4 % гумусу, становлять 800 кг/га);

- через втрати перегнійних речовин погіршуються структура і будова орного шару ґрунту, зменшується питома вага водомісних ґрунтових частинок, що веде до появи і посилення ерозійних процесів (збільшується щільність ґрунту, який при повітряній і ґрунтовій засусі стає щільнішим, важче піддається механічній обробці, що веде до збільшення витрат на паливно-мастильні матеріали і зносі техніки);

- висока температура горіння призводить до зниження чисельності і життєдіяльності корисної ґрунтової мікрофлори, в результаті відбувається часткова стерилізація верхнього 10-ти сантиметрового шару ґрунту, порушуються процеси аммоніфікації і нітрифікації, зменшується утворення аміаку і нітратів, що приводить до погіршення живлення рослин, а для повного відновлення його властивостей необхідно як мінімум 1,5-2 роки (гинуть корисні мікроорганізми, водорості, мезофауна, особливо дощові черв'яки та інша біота ґрунту, яка формує найбільш родючий шар ґрунту (0,2-5 см поверхні) та відіграє важливу роль в утворенні органічної речовини, формуванні структури ґрунту. Кількість азотобактерій і актиноміцетів зменшується у 300-700 разів, а мікроскопічних грибів – у 200-300 разів. Знищуються також корисні комахи і птахи);

Для всіх організмів, що формують ґрунт, смертельною є температура 40 °С, а при спалюванні соломи, стерні, листя температура сягає 340-360 °С !!!

- погіршуються водний, повітряний і тепловий режими ґрунту. Знижується його водопроникність і вологоємність, різко погіршуються водно-фізичні властивості ґрунту;
- вкрай несприятливу дію на навколишнє середовище надають продукти згорання соломи на полях (При згоранні соломи, стерні чи листя у повітря потрапляють сполуки важких металів, чадний газ, низка канцерогенних сполук. Особливо небезпечний дим маленьким дітям, людям, хворим на бронхіт, астму, риніти, тонзиліти).

Для відновлення продуктивності ґрунту після спалювання потрібен не один рік!

Той хто спалює нехай знає, що від соломи можна отримати значний економічний. Наприклад, всім відоме мінеральне добриво нітроамофоска в 1 центнері містить по 16 кг азоту, фосфору і калію в доступній для рослин формі. В 1 т міститься 480 кг цих речовин а ціна – 14 000 грн за 1 тону. Тобто 1 кг будь-якої з цих трьох речовин коштує 29,2 грн.

Якщо на 1 га приорати 4 т соломи – в ґрунт надійде не менше 90 кг елементів живлення і їх ринкова вартість становить 2 628 грн. Хіба це мало!? А якщо в господарстві 100 га зернових колосових, то економія в разі заорювання соломи й стерні становить 263 тис. грн, а якщо 200 га, 300 га і більше, то й економічний ефект буде більший.

Щорічно урожай соломи і стерні зернових в Україні становить 45-60 млн. т; рослинних залишок кукурудзи, соняшнику, ріпаку та інших с/г культур – 35-45 млн. т. І тільки 30-45% соломи й інших рослинних решток використовується на добрива (компости і заробка в ґрунт), корм худобі, як сировина для промисловості, а решту спалюється разом із стернею.

Середній вміст елементів живлення в соломі зернових колосових становить: N – 0,5%, P – 0,25, K – 1,15, C – 0,3, Mg – 0,1, тобто в 1 т соломи азоту – близько 5 кг, фосфору – 2,5, калію – 11,5, кальцію – 3, магнію – 1 кг.

Середній вміст елементів живлення в соломі зернових колосових становить: N – 0,5%, P – 0,25, K – 1,15, C – 0,3, Mg – 0,1, тобто в 1 т соломи азоту – близько 5 кг, фосфору – 2,5, калію – 11,5, кальцію – 3, магнію – 1 кг.

При врожайності 3,0 т зерна на 1 га залишається 3-4,5 т соломи. Тобто 15–22 кг азоту; 7,5–10 фосфору; 33–55 калію; 3–4 магнію; 9–12 кг кальцію.

Використання соломи покриває дефіцит органічної речовини в ґрунті на 20–25 %, а 1 т соломи прирівнюється до 3-4 т гною і синтезується 160-180 кг гумусу.

Солома – джерело макро- і мікроелементів (містить N – 0,5%, P₂O₅ – 0,25%, K₂O – 0,8%, S, Ca, Mg, B, Cu, Mn, Mo, Zn та ін.). Вона підвищує фіксацію азоту атмосфери (кожний грам вуглецю допомагає фіксувати від 15-20 мг азоту атмосфери), є джерелом вуглецю для мікроорганізмів та утворення гумусу (в соломі міститься 35-40% вуглецю.), підвищує мікробіологічну активність (підсилюється загальна біологічна і ферментативна активність ґрунту: ґрунт збагачується амінокислотами, вітамінами та іншими біологічними речовинами, покращується аерація), покращує фізико-хімічні властивості (знижуються втрати азоту, збільшується вміст рухомого фосфору та обмінного калію).

Солому на добриво варто вносити насамперед на збіднених, староорних ґрунтах, на полях, що знаходяться на відстані понад 5 км від тваринницьких ферм, а також за нестачі в господарстві гною. Її можна вносити під усі сільськогосподарські культури: просапні, кормові, зернові та зернобобові, проте найбільш повно солома використовується за умов загортання під основний обробіток ґрунту на полях, призначених для вирощування кукурудзи на зерно і зелений корм. При внесенні потрібно досягати рівномірності розподілу та подрібнення соломи (довжина різки 5-10 см) має становити не менше 75 % безпосередньо за обмолоту зерна комбайнами. Подрібнена солома може залишатися в полі протягом одного-двох тижнів після збиральних робіт, виконуючи роль мульчі, що захищає ґрунт від висушування. Після розкидання соломи дуже добре внести азотні добрива в дозі 10-12 кг діючої речовини на 1 т соломи, потім не пізніше, ніж через два дні поле обробити дисковою бороною на глибину 10-12 см. За напівпарового зяблевого обробітку рівномірно розподілену у полі соломі разом з мінеральним добривом потрібно загорнути на глибину 20-22 см. Після внесення соломи ґрунт готується під посів запланованих сільськогосподарських культур відповідно до прийнятих технологій. Для більш повного (40-50 %) розкладання біомаси соломи потрібно, щоб термін від загортання її у ґрунт до сівби сільськогосподарських культур становив не менше 6-8 місяців. За цієї умови уже в перший рік культурні рослини можуть використати до 15-25 % азоту, 20-30 фосфору і 25-40 % калію.

Способи використання соломи на добриво.

Подрібнену й розкидану по полю солому заорюють восени під час зяблевого обробітку, або навесні в районах достатнього зволоження. Доцільно цей захід поєднувати із зеленим добривом. Це дозволяє у більшості випадків виключити внесення мінерального азотного добрива, а також створює сприятливі умови для утворення гумусу в ґрунті після заорювання соломи. На ґрунтах важкого гранулометричного складу й за вологих кліматичних умов розкидану по полю солому не заорюють, а заробляють поверхнево луцильником, дисковою бороною або фрезою. Такий спосіб використання соломи за цих випадків дає кращий ефект порівняно із заорюванням її плугом. Там, де можливо, після поверхневої заробки соломи бажано посіяти проміжну післяжнивну, краще бобову культуру. Солому використовують також як мульчу для боротьби з водною й вітровою ерозією ґрунту. Мульчування створює сприятливі умови для вбирання води ґрунтом, зменшує, а іноді й повністю усуває небезпеку поверхневого стоку, сприяє більш рівномірному розподілу води по поверхні ґрунту, поліпшує структурний стан орного шару, послаблює випаровування вологи. У разі залишення в полі стерні і соломи, у випадку заміни оранки безполицевим обробітком, на 40-60% зменшується швидкість вітру над поверхнею ґрунту, внаслідок цього небезпека вітрової ерозії істотно зменшується, тому в районах, де спостерігається вітрова ерозія, обробіток ґрунту проводять безполицевим способом, заробляти солому в ґрунт не рекомендується. На площах, удобрених соломою, бажано в першу чергу розміщувати бобові або просапні культури. За сівби на цих площах злакових культур доцільно внести азотні добрива з розрахунку 8-10 кг діючої речовини азоту на 1 т соломи. Внесений разом із соломою азот у загальній нормі мінеральних добрив не враховується, тому що він включається в загальний обіг азоту ґрунту й може відігравати певну роль лише за систематичного застосування соломи на добриво в сівозміні.

Норма додаткового внесення азоту із соломою може істотно різнитися й залежить від клімату, родючості ґрунту, виду соломи, зеленого добрива, виду культури, що висівається на цих площах. Достовірно встановлено, що депресивному впливу соломи на першу культуру можна запобігти, якщо внести таку кількість мінерального азоту, що забезпечить відношення C:N, що дорівнює 20:1.

Систематичне внесення високих норм азотних добрив у сівозміні, особливо за вирощування просапних культур, часто повністю задовольняє потребу в цьому елементі живлення як рослин, так і мікроорганізмів.

Хімічний склад соломи

Солома	Суха речовина, %	Органічна речовина, %	Вміст в повітряно-сухій масі, %							Спів відношення C:N
			N	P ₂ O ₅	K ₂ O	CaO	Mg	S	зола	
Озимої пшениці	86	81	0,5	0,2	0,9	0,3	0,1	0,04	4,9	80
Озимого жита	86	82	0,5	0,3	1,0	0,3	0,1	0,16	3,9	85
Ячмінна	86	81	0,5	0,2	1,0	0,3	0,1	0,15	4,5	80
Вівсяна	86	79	0,6	0,3	1,6	0,4	0,12	0,17	6,5	60
Ярої пшениці	86	82	0,6	0,2	0,7	0,3	0,1	0,05	3,5	65
Кукурудзяна	86	81	0,7	0,3	1,6	0,5	0,3	0,15	4,4	50
Ріпакова	86	80	0,7	0,2	1,0	2,0	0,2	0,30	4,8	55
гречана	86	80	0,8	0,6	2,4	1,0	0,2	0,13	5,2	50
Гороху	86	81	1,4	0,3	0,5	1,8	0,3	0,32	3,9	30
Люпину	86	81	1,0	0,2	1,7	1,0	0,3	0,40	4,1	40

У цьому випадку внесення додаткового азоту під час удобрення соломою може не дати позитивного ефекту. Водночас на ґрунтах, недостатньо окультурених, за удобрення соломою й сівби проміжної післяжнивної небобової культури норма азоту може бути підвищена до 15-20 кг діючої речовини на 1 т соломи.

Добрий ефект спостерігається у разі поєднання удобрення соломою й сидератом. При цьому можуть бути використані різні види зеленого добрива: самостійні посіви, післяжнивні або підсівні культури. Краща дія відзначається за використання на зелене добриво бобових культур, оскільки солома справляє позитивний вплив на ріст бобових і фіксацію ними азоту з атмосфери. Навіть за підсіву під злакову культуру конюшини й зяблевого заорювання її із соломою відпадає необхідність у внесенні мінерального азоту, тому що його досить накопичується бобовою рослиною. За використання небобової культури як післяжнивного зеленого добрива виникає необхідність у внесенні мінеральних азотних добрив. У всіх випадках добрий позитивний ефект отримують у разі поєднання соломи на добриво й сидерації за високої продуктивності культур, що висівають на зелене добриво.

Мінеральні азотні добрива можна замінити безпідстилковим рідким гноєм з розрахунку не менше 6-8 т на 1 т соломи. За такого поєднання це добриво буде діяти не гірше звичайного підстилкового гною.

Полтавщина відкрила сезон солодких свят

Наталія Сенчук, координатор міжнародного проекту «Юний пасічник» в Україні, Голова Співки пасічників Полтавської області, директор ДНЗ «Гадяцьке аграрне училище»

5-7 серпня 2016 року відбулося традиційне Свято меду у м. Полтава, яке організовує і проводить Полтавська обласна громадська організація «Співка пасічників» та Полтавське районне Товариство пасічників.

Звичайно самі ми всього б не зробили, якби нам не сприяла місцева влада, а саме Полтавська обласна державна адміністрація, Полтавська обласна рада, Міська рада, Управління культури області та міста, Полтавська районна адміністрація та районна рада, міський Будинок культури, Управління розвитку та підтримки підприємництва міськвиконкому, дирекція Краєзнавчого музею ім. В. Кричевського та багато не байдужих людей.

Підготовка і проведення заходу було не з легких, адже святкували три річниці – 10 років роботи обласної Співки пасічників, 25 років Полтавському районному Товариству пасічників та 20 років традиційного Свята меду. На заходи були запрошені поважні гості з Польщі, керівництво області та України, а також колеги з усіх областей.

На свято завітали до колеги: Янкевич Збігнев - голова Товариства пасічників Люблінського воєводства, керівник делегації та Янкевич Крістіна - член правління Товариства пасічників Люблінського воєводства (Польща).

Супроводжував польських колег Микола Грибок, який є координатором міжнародних проектів, голова Львівської обласної Співки пасічників та активний учасник по співпраці полтавських пасічників з польськими пасічниками та навчальними закладами в Пшчела Воля і ДНЗ «Гадяцьке аграрне училище».

Не менш поважні гості були і президія ВГО «Співка пасічників України» на чолі з президентом Володимиром Стретовичем, які відвідали не тільки урочистості заходу, а й виставку-ярмарок, поспілкувалися з пасічниками Полтавщини, провели засідання президії на нашій землі.

5 серпня день був дуже напруженим, але дав свої позитивні результати. З самого ранку разом з гостями прийняли участь в передачі прямого ефіру «Ранок на Лтаві», де ознайомили глядачів з роботою ВГО «Співка пасічників України», Володимир Стретович ознайомив з досягненнями в розвитку організації та співпраці з владою України з питань галузі бджільництва.

Збігнев Янкевич розповів про співпрацю між навчальними закладами: Технікумом в Пшчела Воля (Польща) та ДНЗ «Гадяцьким аграрним училищем», розповів про державну підтримку бджолярів в Польщі, співпрацю між пасічниками Полтавщини та Любліна.

Наша делегація була прийнята керівництвом області на чолі заступника голови Полтавської облдержадміністрації Товстого Р.І., заступника голови облради Ханка А.М., де розглядалися питання співпраці між двома країнами в галузі бджільництва, по збереженню бджіл від отруень, розвиток галузі бджільництва на Полтавщині та в Люблінському воєводстві.

Збігнев Янкевич розповів про те, як на державному рівні йде підтримка бджолярів Польщі, що включає в себе ця підтримка та тісна співпраця двох навчальних закладів. На далі в планах розвивати дружні відносини бджолярів двох країн, а також укладання трьохсторонньої угоди українсько-польсько-литовської по співпраці.

Нам також було чим похвалитися, адже в цьому році затверджена програма по підтримці бджолярів початківців Полтавської області на відшкодування, розроблена програма по збереженню бджіл від отруень, в планах повернутися до програми – харчування дітей медом в дошкільних та шкільних закладах. Так що ми рухаємося вперед не швидко, але впевнено.

Президент Спілки пасічників Володимир Стретович розповів про напрямки роботи організації в Україні, досягнення, які вже зроблені в галузі бджільництва України і звичайно на цьому не зупиняється, бо роботи є дуже багато.

Керівники області ознайомилися з роботою кожного представника з інших областей України, а саме Дмитрука Володимира з м. Луцьк, Вереда Леоніда з м. Білої Церкви, Київської області, Нагорнюка Віталія з м. Обухів, Київської області, Дяченка Петра з м. Київ, Солдатова Дениса з м. Харків, кожен з них розповіли про свою роботу на місцях, до того ж вони є віцепрезидентами Спілки пасічників України.

Відбулися також урочистості в Краєзнавчому музеї імені Василя Кричевського, де вітальне слово було надано керівництву області, колегам з Польщі, Президенту та президії Спілки пасічників України, гостям заходу.

Завдяки міському Будинку культури злагоджено відбулася концертна програма, в якій приймав участь співочий хор «Лтава» з нашими українськими піснями та вітаннями до присутніх гостей. З нагоди свята були вручені відзнаки всім пасічникам громадських організацій Полтавщини.

Завжди з нами незмінні головні редактори спеціалізованих журналів, інформаційні спонсори наших заходів «Український пасічник» – Осташевський М.Д. та Коцюмбас О.М. – «Бджоляр» (м. Львів), які неодноразово висвітлювали роботу організацій та самих пасічників.

Завітав на наше запрошення Василь Соломка відомий як «Дід Василь», який організовує і проводить зібрання «Бджолярський круг» майже по всіх областях України, де збираються пасічники за інтересами, розглядаються важливі питання, організовуються майстер класи, конференції, засновник журналу «Бджолярський круг».

Не дивлячись на те, що ще не закінчився пасічницький сезон, завітали друзі, колеги з Запоріжжя, Харкова, Нікополя з якими ми пройшли не один день по роботі в галузі бджільництва, спільно проводили конференції, виставки, зустрічі і постійно маємо від них підтримку. Це ще раз говорить про те, що дружба стоїть не на останньому місці.

В цьому році завітав до нас журналіст, оператор телекомпанії з м. Харків Олександр Іванович, який зібрав відео матеріал про кожного нашого пасічника, про їх роботу на теренах полтавської землі.

Крім урочистостей, на театральній площі проходила виставка – ярмарок, пасічники громадських організацій представляли продукцію бджільництва з власних пасік. На початку торгівлі вся продукція була освячена отцем Костянтином від Свято Успенського Собору Київського патріархату.

Не дивлячись на складний пасічницький сезон, пасічники області зуміли забезпечити бажаючих якісною продукцією та заготовити мед на всю зиму.

Для пасічників була надана можливість придбати медогонки, воскотопки, пасічницькі костюми та інший інвентар, який виробляється в смт. Пісочин, Харківської області на підприємстві «Меліса-93» і користується попитом навіть за межами України, керівники – брати Сергій та Олександр Лемешеві, які гідно продовжують справу свого батька Миколи Івановича (нині покійного).

6 серпня 2016 року Свято продовжувалося і завдяки художнім керівникам міського Будинку культури гості змогли насолодитися концертом на якому виступали артисти дитячої студії «Наталії Май» та піснями колективу «Броварчанка» Гадяцького району.

В цей день гості відвідали матковивідну пасіку Єгошина Л., в с. Куземині Сумської області, поспілкувалися з полтавськими пасічниками та між собою.

Закінчилося свято 7 серпня і воно вдалося, головне те, що всі залишилися задоволені нашим душевним прийомом, піснями та полтавськими галушками.

Дякую всім тим, хто приймав участь в підготовці та проведенні наших заходів, всім гостям, що завітали на полтавську землю і продовжуємо разом розвивати галузь бджільництва в кожній області України.

ДЕПАРТАМЕНТ АГРОПРОМИСЛОВОГО
РОЗВИТКУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОДА

Lubelska Izba Rolnicza

Науково-методичний центр
"Агроосвіта"

Львівська Аграрна палата

ШАНОВНІ ПАРТНЕРИ ТА КОЛЕГИ!

Маємо честь запросити Вас для участі у Міжнародній конференції *«Роль і місце Аграрних палат у розвитку сільських територій. Європейський досвід»*, яка відбудеться 29-30 вересня 2016 року за адресою: м. Львів, вул. Пекарська, 50, 3-й поверх, актовий зал Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького.

Упродовж тривалого часу ми з Вами активно співпрацювали, тож будемо раді обговорити результати нашої діяльності.

Просимо підтвердити Вашу участь у заході за наведеними нижче контактними посиланнями.

З повагою і надією на зустріч,

Президент Львівської Аграрної Палати

Павло Музика

Контактна інформація: Львівська Аграрна Палата,
тел./факс: (032) 294 84 02; (032) 294 84 03;
e-mail: lvivagri@gmail.com ; www.agrochamber.lviv.ua

Джерело: www.agrochamber.lviv.ua

XII Міжнародна конференція "Птахівництво 2016"

13-15 вересня 2016 року

Місце проведення: Курортний комплекс
"Ріксос-Прикарпаття", Львівська область,
м. Трускавець, вул. Городище, 8.

Організатори:

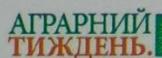

Міністерство аграрної політики
та продовольства України

Асоціація «Союз
птахівників України»

Медіа-партнер:

Всеукраїнський діловий
журнал

тел./факс: (+38 044) 494 49 30
e-mail: office@poultryukraine.com

Джерело: www.poultryukraine.com

БІЗНЕС-ФОРУМ
«POLAND-UKRAINE»

13 ВЕРЕСНЯ
2016 РОКУ

▶ ЗАПРОШЕННЯ ◀

Доброго дня, шановні колеги!

Ми представляємо Раду з питань експорту продовольства. Основна мета нашої діяльності – надання допомоги українським підприємствам харчової промисловості здобути нові позиції на іноземних ринках збуту.

Маємо честь запросити Вас на бізнес-форум «Poland-Ukraine», присвячений налагодженню співпраці з питань експорту продукції з України в Республіку Польща, який відбудеться 13 вересня 2016 року в м. Варшава (Республіка Польща), готель «Radisson Blu Sobieski».

З метою аналізу нинішнього стану торговельно-економічних відносин між Україною та Республікою Польща, обговорення шляхів та методів розвитку експорту між цими країнами та ознайомлення з продукцією українського виробництва Рада з питань експорту продовольства, за підтримки Міністерства аграрної політики та продовольства України та Посольства України у Республіці Польща проводить бізнес-форум «Poland-Ukraine».

В РАМКАХ ЗАХОДУ ВІДБУДЕТЬСЯ:

- ✓ презентація продукції українських підприємств в спеціально відведеній промозоні;
- ✓ зустрічі у форматі B2B з польським бізнесом;
- ✓ панельна дискусія: Торговельно-економічні відносини між Україною і Республікою Польща: історія, реалії, перспективи;
- ✓ дискусія між представниками українського та польського бізнесу, в якій також приймуть участь представники Міністерства економіки Республіки Польща, Міністерства аграрної політики та продовольства України, Посольства України в Республіці Польща, Всеукраїнської аграрної ради та інші.

Будемо раді бачити Вас та Ваших колег серед учасників бізнес-форуму «Poland-Ukraine».

З повагою, Рада з питань експорту продовольства!

Джерело: www.ukrainian-food.org

Посольство Республіки Словенія в Україні
Міністерство аграрної політики та продовольства України
Київська міська державна адміністрація

СЛОВЕНСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ КРУГЛИЙ СТІЛ

“Розумні фермерські рішення Словенії:
майбутній драйвер для сільського
господарства в Україні”

19 серпня 2016 року

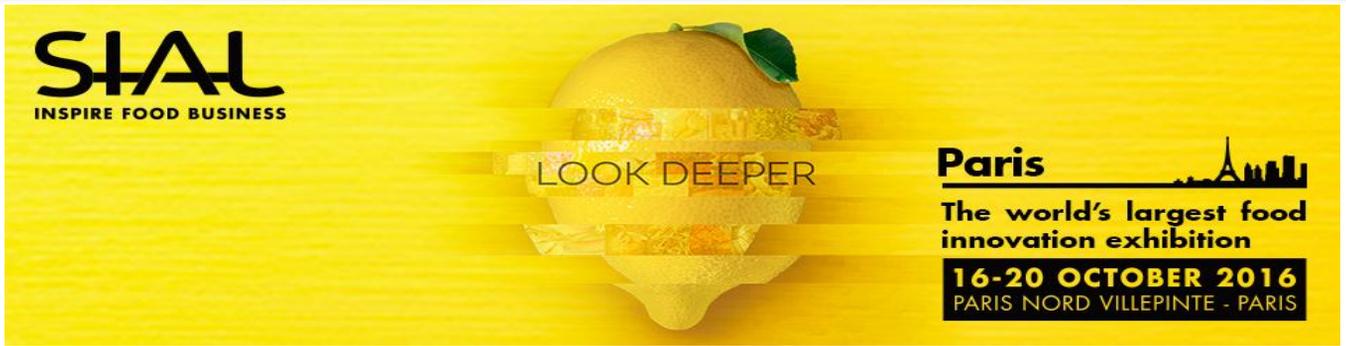
ПРОГРАМА

09.30	Реєстрація учасників круглого столу
10.00	Початок роботи круглого столу
10.00-10.05	Вступне слово Надзвичайного і Повноважного Посла Республіки Словенія в Україні Наташі Прах
10.05 – 10.10	Вступне слово Першого заступника Міністра аграрної політики і продовольства України Максима Мартинюка
10.10 – 10.15	Вступне слово радника Міністра аграрної політики та продовольства України Владислави Рутицької.
10.15 – 10.45	Презентація “Використання даних Sentinel для підтримки управління і моніторингу земельних змін”, Грега Мільчінскі (Sinergise, Словенія)
10.45 - 10.50	Питання/відповіді
10.50 – 11.15	Презентація “Глобальні ІТ тренди в сільському господарстві. Переваги і можливості для українського аграрного сектору”, Андрей Мертель (Datalab, Словенія)
11.15 – 11.25	Питання/відповіді
11.25 – 12.00	Обговорення
12.00	Перерва
12.00 – 13.00	В2В
13.00	Завершення круглого столу

Місце проведення: м. Київ, Київська міська державна адміністрація, вул. Хрещатик, 6

Реєстраційна форма за посиланням :

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSchb8vsAbLCEjKiMIObIQGh6dvJQHN4NJVPsGsKWnP8iM3mzg/viewform>

SIAL
INSPIRE FOOD BUSINESS

LOOK DEEPER

Paris
The world's largest food innovation exhibition
16-20 OCTOBER 2016
PARIS NORD VILLEPINTE - PARIS

Міжнародна продовольча виставка «SIAL Paris»

Відповідно до листа Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 08.08.2016 № 4232-06/25005-03 у період **16-20 жовтня 2016 року** у м. Париж (Франція) проходить Міжнародна продовольча виставка «SIAL Paris», яка є однією з найпопулярніших виставок харчової галузі в Європі.

Зазначена виставка охоплює найбільш перспективні ринки наступних товарів: м'ясо та м'ясопродукти, молочні продукти, морепродукти, безалкогольні та алкогольні напої, кондитерські вироби, органічні продукти, обладнання та технології для харчової та переробної промисловості тощо.

Участь представників вітчизняного бізнесу дозволить представити українську продукцію відповідно до Європейських стандартів та отримати досвід щодо поширення органічної ідеї, розвитку органічного сектору в Україні та безпеки харчових продуктів, що надасть можливість певно конкурувати на світових ринках.

Детальна інформація за посиланням: www.sialparis.com

Запрошуємо до участі у міжнародній науково-практичній конференції

«РОЛЬ АГРАРНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ У РОЗВИТКУ МАЛИХ ФОРМ ГОСПОДАРЮВАННЯ ЯК ФАКТОРА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ТА САМОЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ»

23 ЛИСТОПАДА 2016 року

Україна, Київ, Науково-методичний центр «Агроосвіта»

Місце проведення: м. Київ, вул. Смілянська, 11

Детальна інформація за посиланням: www.wp.smcae.com

Оптові ціни на продукцію (станом на 16.07.2016 р.) (1 кг/ грн.)

ПРОДУКТ	мінімальна	середня	максимальна
ПРОДУКЦІЯ РОСЛИННИЦТВА ВІТЧИЗНЯНОГО ВИРОБНИЦТВА			
Баклажан синій	2,50	3,00	3,00
Капуста білокачанна	2,00	2,50	2,50
Капуста броколі	12,00	13,00	14,00
Капуста цвітна	8,00	9,00	10,00
Кабачок	2,00	2,00	2,50
Морква рання	2,00	3,00	3,50
Буряки столові ранні	2,00	2,50	3,00
Перець конусоподібний Білозерка	5,00	6,00	7,00
Помідор салатний рожевий	12,00	14,00	18,00
Огірок короткоплідний корнішон	10,00	10,00	11,00
Салат Лолло Россо	20,00	25,00	25,00
Кріп	20,00	25,00	25,00
Цибуля ріпчаста салатна біла	8,00	9,00	10,00
Щавель	20,00	20,00	20,00
Кукурудза цукрова, шт	3,00	3,50	3,50
Капуста цвітна	4,00	5,00	5,00
Картопля Белароса	3,00	3,25	3,50
Гриб печериця	26,00	28,00	30,00
Абрикос	28,00	30,00	30,00
Нектарин інжирний	37,00	40,00	42,00
Персик	16,00	16,00	19,00
Диня	6,00	8,00	10,00
Кавун	2,30	2,50	2,50
Слива Угорка	10,00	10,00	12,00
ПРОДУКЦІЯ ТВАРИННИЦТВА ВІТЧИЗНЯНОГО ВИРОБНИЦТВА			
Яйце столове відбірне, десяток	11,00	12,00	14,00
Теляча вирізка	96,00	97,00	98,00
Свинина вирізка	86,00	87,00	88,00

Складено за даними ТОВ "РСП "Шувар"

Назва заходу	Дата проведення	Місце проведення	Детальніша інформація
Виставка-конференція “Сучасне плодово- овочівництво 2016”	25-26 серпня 2016 р.	м. Херсон, БК “Ювілейний” , Готель «Одеса» вул. Перекопська, 11	www.uhbdp.org/ua
Міжнародна конференція “4-й Одеський агрохімічний форум. Нові напрями в Україні”	8-9 вересня 2016 р.	м. Одеса, Готель “Аркадія Плаза”, вул. Посмитного, 1	www.euroagrochem.com
Чесько-українська бізнес-зустріч	22 вересня 2016 р.	м. Львів, Львівська торгово- промислова палата, Стрийський парк, 14	www.lcci.com.ua
“Битва титанів-2016”	22-23 вересня 2016 р.	Київська обл., Тетіївський р-н., с. Степове, група компаній «ТАК»	www.bitvatitanov.com.ua
Міжнародна конференція “Роль і місце Аграрних палат у розвитку сільських територій. Європейський досвід”	29-30 вересня 2016 р.	м. Львів, Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького, вул. Пекарська, 50	www.agrochamber.lviv.ua
XV Міжнародна конференція “Масложирова промисловість –2016”	26-27 жовтня 2016 р.	м. Одеса, готель “Брістоль”, вул. Пушкінська, 15	www.apk-inform.com
IX Всеукраїнська конференція з міжнародною участю “Молочний бізнес – 2016”	24 листопада 2016 р.	м. Київ, «Прем’єр Готель Русь», вул. Госпітальна, 4	www.infagro.com.ua
Зарубіжні події			
Міжнародна виставка “Canada’s Outdoor Farm Show 2016”	10-17 вересня 2016 р.	Канада, м. Вудсток	www.outdoorfarmshow.com
Міжнародна виставка сільськогосподарської та садівничої техніки “EIMA-2016”	09-13 листопада 2016 р.	Італія, м. Болонья	www.eima.it
Міжнародна виставка харчової індустрії “CosmoFood 2016”	12-15 листопада 2016 р.	Італія, м. Віченца	www.cosmofood.it

Світлини з святкування "Свята Хліба" (Львівська область, Турківський район, смт. Бориня)

Джерело: Львівська аграрна палата

Світлини з святкового “XIV Фестивалю каші “GRYCZAKI” (13 серпня 2016 р.) (Республіка Польща, Люблінське воєводство, м. Янів-Любельський).

Джерело: Львівська аграрна палата

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ ВИДАННЯ:

МУЗИКА П.М. – ГО “ЛЬВІВСЬКА АГРАРНА ПАЛАТА” (ГОЛОВА РЕДКОЛЕГІЇ); **СТЕФАНИШИН І.М.** – ТОВ “РСП “ШУВАР” (ЗАСТ. ГОЛОВИ РЕДКОЛЕГІЇ); **ВУЙЦИК І.М.** – ГО “ЛЬВІВСЬКА АГРАРНА ПАЛАТА” ; **ПАНЬКІВ І.Я.** – БО “ЛЬВІВСЬКА АГРАРНА ДОРАДЧА СЛУЖБА” ; **СОЛОНЕНКО З.І.** – ДИРЕКТОР ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ВИСТАВКИ АГРАРНОГО ТА ПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСІВ ОБЛАСТІ “ЛЬВІВ-ЕКСПОЦЕНТР” ; **СОЛОМОНКО Д.О.** – ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ ІМЕНІ С.З. ГЖИЦЬКОГО (ВИПУСКОВИЙ РЕДАКТОР).

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: м. Львів, вул. Залізнична, 16, 2-й пов., тел./ф. +38 (032) 294-84-03, +38 (032) 239-26-26, (067) 803-60-32

ПЕРІОДИЧНІСТЬ ВИДАННЯ: ДВА РАЗИ НА МІСЯЦЬ

ПОБАЖАННЯ ТА ЗАУВАЖЕННЯ ДО ЗМІСТУ ЕЛЕКТРОННОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО БЮЛЕТЕНЯ «ВІСНИК АГРОФОРУМ» ПРОСИМО НАДСИЛАТИ НА E-MAIL: LVIVAGRI@GMAIL.COM